

Filmsarok

Nem panaszkodhatnak idén a filmművészet rajongói. Több filmklub, ezenkívül filmesztétikai kör és filmmúzeum is működik Szegeden. Ezekről adunk rövid tájékoztatást.

Filmesztétikai Kör

A kör vezetője dr. Molnár István, a Filmtudományi Intézet osztályvezetője. E tanév első félévének programját *Az egyetemes filmművészet fő irányzatai és iskolái 1945 után* címmel hirdetik meg.

Október 7.: A neorealizmus kialakulása, eredményei és utóhatása.

Október 21.: A New-York-i iskola; előzmények és következmények.

Október 28.: Ingmar Bergmann és a svéd filmművészet európai hatása.

November 18.: Antonioni és Fellini művészetének értékei.

November 25.: A szovjet új hullám ideológiai és művészeti eredményei.

December 9.: A lengyel iskola kialakulása, eredményei.

Az előadások a fenti napokon délután fél 3 órakor kezdődnek az Auditorium Maximumban (Táncsics M. u. 2. II. emelet). Az előadásokhoz kapcsolódó teljes filmeket, illetve több filmrészletet mutatnak be.

Art Kino

Az ezévi tervekben néhány új magyar film mozivetítés előtti ősbemutatója, illetve a svéd filmművészet bemutatása szerepel.

Október 13.: Romantika (Kézdi-Kovács Zsolt-ősbemutató)

Október 20.: Adalen 31. (Bo Widerberg)

Október 27.: Joe Hill balladája (Bo Widerberg)

November 10.: Elvira Madigan (Bo Widerberg)

November 17.: Nincs idő (Kósa Ferenc — ősbemutató)

Végezetül pedig Ingmar Bergman filmjei:

November 24.: Szenvedély

December 1.: Szégyen

December 8.: Ritus

Megkezdődött ezenkívül a filmmúzeum előadásorozata is. A SZOTE az Art Kinot október végén indítja, részletes programját időben közöljük.

Negyvenegy új taggal

Az Egyetemi Színpad évadnyitó társulati ülése

...és jött a tömeg". Annyian jöttek el az Egyetemi Színpad évadnyitó társulati ülésére, hogy szinte alig fértek be a JATE KISZ Bizottság tanácstermébe. Úgy látszik, a tavaly elnyert Kiváló Együttes cím mágnusként vonzza az egyetemi ifjúságot. Padl István, az együttes művészeti vezetője beszélt az ezévi feladatokról, az együttes munkastílusáról. „Olyan avantgárd színházat akarunk csinálni, ami politikai — mondta. Az új tagoknak be kell illeszkedniük az együttes játékstílusába. Előadásaink sikere, nem egy vagy két ember színészi képességein, hanem 15–20 ember közös akaratán múlnak.”

Ebben az évben Fekete Sándor lesz a színpad „háziszerzője”, hiszen mindkét tervezett bemutatót ő írta, illetve állította össze. Termidor c. művét, tavaly Gyurkó László 25. színháza is bemutatta, Hőség hava címen. A szegedi előadás azonban nem lesz ezzel azonos. A társulat az eredeti darabot szeretné színpadra állítani. A másik bemutató a Petőfi évforduló kapcsán egy megzenésített emlékműsor, Petőfi napja (Petőfi rock) címmel.

Es végül egy — talán már nem is újdonságként ható hír: Fehér Ildikót és Dunai Tamást, az együttes volt tagjait felvették a Színház és Filmművészeti Főiskolára.

D. G.

Fodor Tamás (Kun Sándor felvétele)

Talpig verítékben ...

Fodor Tamás előadójestje

A November 7 Művelődési Központ Színházi Esték Újszegeden című sorozata keretében szeptember 27-én este ismét egy jónévű előadóművészt látott vendégül. Fodor Tamás nagyrészt fiatal költők műveiből — Sipos Áron, Baka István, Martin Endre, Halmos Ferenc, Pass Lajos — állította össze műsorát. Az előadást közreműködött még Vítai Ildikó, ének és gitárszámokkal.

A rendezvényen zömmel középiskolás érdeklődők voltak, annak ellenére, hogy a November 7 Művelődési Központ tavasztól már nem egy, hanem két népes tudományegyetemi kollégium szomszédja... A Színházi Esték Újszegeden sorozatért — ha ez az est nem is maradéktalanul bizonyította — érdemes a művelődési házig vezető kétszáz-háromszáz méternyi utat megtenni.

A sorozat következő előadásai: Október: Ki hogyan szeret? (Szemes Mari estje) November: Fésületlen gondolatok. (Szentpál Mónika estje) December: Országúton. (Kocz Gábor estje)

Január: Hamis autóstóp, avagy a női lélek kirándulásai (Béres Ilona estje)

Sikeres kezdés

Tizenhat évvel ezelőtt hirdette meg először a Szegedi Egyetem vezetése a művészetek kollégiumát amelynek ma már országosan is példamutató rangja van. Évrel évről maradt fenn és sikeres, mert a hallgatóság érzi, hogy fokozódó hatékonysággal járul hozzá esztétikai neveléséhez gondolat- és érzelmevilágának gazdagításához. Ez a felismerés hozta el azt a közel kétezer hallgatót, akik a Collegium Artium ezévi megnyitóján részt vettek. Érdeklődésük megmutatta, hogy hallgatónkban megvan az igény a valóban művészi iránt, ha azt olyan kiváló művészek tolmácsolják, mint Lehotka Gábor organaművész, Karikó Teréz operaénekesnő és Várady Zoltán organakísérő.

A megjelentek áhítatos csendben hallgatták Bach, Kodály és Frank Caesar legszebb organaműveit, Lully és Carissini dalait és Verdi Requiemjének részletét.

Köszönet a művészeknek, akik kérésre szavunkra eljöttek hozzánk és közénk. Elismerés a megjelent hallgatóknak, akik példamutató csendben — nagyobb részük állva — szinte átszellemülten hallgatták a művészeket. Úgy érzem, ők tudják, hogy minden értük történt ezen az estén is, és a Collegium Artium et Politechnikum többi előadásai is az ő ismereteik bővítését és műveltségük szélesítését kívánja elősegíteni.

Gruber László

Az idei első prózai premierrel adósságot szerzett volna törleszteni a Szegedi Nemzeti Színház társulata. Ezért tűzte másorra és rendezte meg Giricz Mátyas igazgató a klasszikus görög tragédiáik két alkotását, Euripidész: Médeia-ját és Szophoklész: Antigoné-ját. A rendező, a társulat törekvése a két tragédia színpadra állításával egyértelműnek tűnik: a görög kor rendkívüli embereinek örök emberi tartalmakat hordozó egyéni és közösségi konfliktusával rávilágítani a régmúlt, a jelen és a jövő emberségünkben egymáshoz kapcsolódó azonosságaira. A klasszikus görög tragédiák konfliktusait a humánus természetes és természeti törvényeinek összeütközésével alkotják az emberek által mesterségesen létrehozott törvényekkel, jogokkal, s azok megtestesítőjével, a hatalommal. Az emberi természet törvényeinek lázongása és összecsapása etikailag megalapozatlan, az erkölcsöt eltipró szankciókkal, a hatalommal — és az e harc során bekövetkező katarzisz tisztító ereje és hatása csendül ki a görög tragédiákból, szerzőiknek azzal a nyilvánvaló szándékával, hogy hőseik katarziszait átélve az olvasók, a nézők is megtisztuljanak.

A szegedi színház által bemutatott két mű közül kétségtelenül Szophoklész: Antigoné-ja szolgálja egyértelműbben a fenti célt. A cselekmény előzményét alkotó Oidipusz — mondából adódó szükségszerűen bekövetkező konfliktus és tragédia mélyesen megrázó ereje bármely kor emberének tanulságot, példát szolgáltat katarzisz élményt képes adni. A tiltó hatalmi szónak ellenszegülő, a maga helyes erkölcsi normái szerint cselekvő Antigoné, aki Kreon parancsának ellenére — bár nyilvánvaló, hogy lehetetlen, eleve bukásra ítélt a vállalkozása — eltemeti testvérét: beteljesítve ezzel sajátmagát és a király fiának, Haimon-nak tragédiáját; a zsarnok Kreonnak önmagával és alattvalóival való meghasonlását, Antigoné rendíthetetlen bátorsága, áldozat- és

Médeia — Antigoné

bukásvállalása — Szophoklész nyelvén — lenyűgöző, egyszerre porig sújtó és felemelő, a valódi katarzisz élményét hordozza magában. Kár, hogy ezt az élményt igazi teljességében nem tudta produkálni az Antigoné színpadra állításával a társulat, bár a rendezői szándék nyilván helyes volt. Martin Márta Antigoné szerepében megcsillogtatta tehetségét, sikeresen mutatkozott be Szegeden. Partnereinek többsége azonban sajnos nem tudott megfelelni a feladatoknak. Kreon alakjának megformálója, Kovács János a zsarnok szerepében tudott

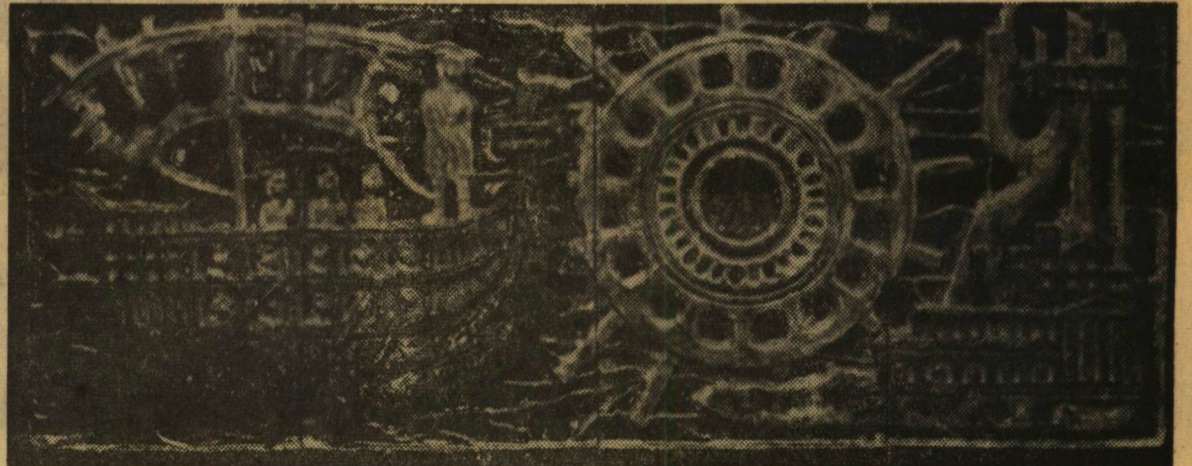

csak igazít nyújtani az önmagával meghasonlott apa és király szerepében — épp úgy mint a Médeia-ban is — halványabb teljesítményt produkált. Erőtlennek tűnt Isméné, illetve Haimon szerepében a két fiatal, a tőlük most látottaknál valószínűleg többre képes színész. Simon Éva és Simon Péter. Az előadás legemlékezetesebb perceit — Martin Márta mellett — Mária József, a vak jós és Szabó István, az ör szerepében okozták. Tetszetek Pezty Ervin hírnökének monológjai és a Mellis Gábor vezette férfikor.

A két sorstragédiát a külsősé-

gek — az azonos színpadkép és jelmezek — mellett (amelyeket Gyarmathy Ágnes tervezett) — Tarnay György drámai atmoszférát teremtő — s újtásként a katasztrófáról előben felhangzó — kisérő zenéje kapcsolta leginkább össze. A rendezőnek az a szándéka, amit a műsorfüzetben úgy fogalmazott meg hogy: „Két kitűnő erényekkel megáldott nőalakot szeretnék párhuzamba állítani, s megmutatni, ami bennük közös, s ami őket egymástól megkülönbözteti.” — még annak árán sem sikerült maradéktalanul, hogy megpróbálta „mintegy egymásra kopírozva” felépíteni a két produkciót. Hogy ezt a célt elérje, leegyszerűsítette — mondhatnánk: átalakította Euripidész drámáját, nem adva meg (az eredeti műben a megmegtört sárkányfogaton történő) menekülés lehetőségét Médeianak, akit ebben az előadásban megpróbálták egyértelműen negatív egyéniséggé formálni. Mintha megfeleltek volna arról, hogy ennek a nőalaknak — aki a szeretett férfit, Jászónért mindent feláldozott — harca a korábban tragikusnak minősíthető áldozatok után Jászóné színté ugyanolyan belső erkölcsi parancsra történik, mint a vele párhuzamba állított Antigoné-jé testvére végtisztességéért. — Úgy tűnt, mintha a miskolci vendégművész, Kovács Máriát zavarta volna Médeia alakjának megelevenítésében a rendezői koncepció — megpróbált, de nem tudott (s jó, hogy nem tudott) egyértelműen negatív figurát teremteni. Ellentmondásos alakjának nem tudott méltó párja és ellenfele lenni Janka Béla Jászónja. Abban, hogy ennek a tragédiának a bemutatása helyenként mégis igazi élményt nyújtott, a korinthiszi nők karának, (vezetői Barta Mária, Szabó Mária és Maday Emőke) volt elismerésre méltó szerepe.

Sz. M.

H. Dinnyés Éva kerámiaja (Ruszkai Károly felvétele)

SAJTÓHÁZ — MŰVÉSZKLUB

Aino Hakulinen: Elválás (Ruszkai Károly felvétele)

Jubileumhoz érkezett a Sajtóház művészkлубja: szeptemberben tartotta meg ötvenedik összejövetelét. Ez alkalommal két kiállítás nyílt a klubban, Aino Hakulinen finn származású festőművész és H. Dinnyés Éva keramikai iparművész tárlata. A művészeket Szűcs Árpád festőművész mutatta be. A finn-magyar irodalmi és képzőművészeti kapcsolatokról dr. Hajdú Péter egyetemi tanár tartott diakepekkel illusztrált előadást.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a művészkлуб minden hónap első hétfőjén tartja összejöveteleit, amelyeken szegedi képzőművészek mutatnak be és kamaratárlatokat nyitják meg. A klub programjáról értesülhetnek a Szegedi Műsor-ból és a város két napilapjából. A jövőben a Szegedi Egyetem is hirdeti a klub rendezvényeiről és fényképeket közöl az alkotásokról. A művészkлуб címe: Tandácsköztársaság útja 10. (Sajtóház).

Lapzárta, október 2-án a művészkлубban Papp György festőművész linometszetekből rendezett kiállítását nyitotta meg Dér Endre József Attila-díjas író. A megnyitó után dr. Polner Zoltán újságíró, a művészkлуб vezetője beszélgetett Giricz Mátyással, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatójával, a korszerű színház kérdéseiről. Ezután Bedő Nándor újságíró és Enyedi Zoltán fotóriporter diakepekkel illusztrált jugoszláviai útibeszámolót tartott. A kiállítást október végéig tekinthetik meg az érdeklődők.

